

PM Rotel I, Rotel VI (Dnr KS 2021/538)

Etablering av ett International House

Uppdrag från budget

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Stockholm Business Region AB uppmanas att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, arbeta vidare med etableringen av ett International House och stärka möjligheten till kvalificerad arbetskraftsinvandring i enlighet med promemorian.

Föredragande borgarråden Anna König Jerlmyr och Karin Ernlund anför följande.

Ärendet

Stockholm Business Region AB (SBR) har i Stockholms stads budget för år 2021 fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd verka för etableringen av International House och stärka möjligheten till kvalificerad arbetskraftsinvandring.

I detta ärende tydliggörs och utvecklas detta uppdrag.

För att fler jobb ska skapas i nya och växande företag, behöver staden arbeta för ett bättre företagsklimat och fortsätta sina ansträngningar för att attrahera talanger. Ett verktyg för att stärka talangattraktionen i regionen är att etablera ett International House som riktar sig till internationella talanger och syftar till att ge dem en enklare väg in i det svenska samhället. Ett uppdrag om detta finns i Stockholms stads budget 2021 och är en viktig del i arbetet med att växla upp Stockholm i återstarten efter pandemin. Ansvaret för uppdraget har i första hand legat på SBR som skyndsamt bör fortsätta detta arbete i samråd med övriga berörda nämnder.

Samtidigt har arbetsmarknadsnämnden erfarenheter av tillskapandet av *Etableringscentrum* som gör dem särskilt väl lämpade att ta ett större ansvar i arbetet med att implementera ett International house och deras erfarenheter bör därför väl tas till vara och ges ett större utrymme i uppdraget. Det kan exempelvis avse samordning med statliga myndigheter och andra relevanta aktörer. Även behovet av samarbete med andra verksamheter inom staden behöver utvecklas, exempelvis med medborgarkontoren och stadens kontaktcenter. SBR bör även pröva möjligheten att skapa samarbeten med universitet och högskolor samt erbjuda service till företag som vill rekrytera utländsk arbetskraft. Samråd om uppdragets genomförande bör ske löpande med kommunstyrelsen.

I en rapport om talangattraktion år 2020 lämnas ett antal förslag för att attrahera talanger. SBR bör fördjupa och utveckla arbetet med dessa förslag.¹

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med arbetsmarknadsförvaltningen, serviceförvaltningen, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och Stockholm Business Region AB.

Våra synpunkter

Stockholm är en av världens mest innovativa städer, men samtidigt råder en allvarlig kompetensbrist. Därför är det av stor vikt att Stockholms stad öppnar ett International House för att främja mottagandet av utländsk kvalificerad arbetskraft.

Aktuell forskning visar att människors utbildning, talanger och kompetenser är den enskilt viktigaste faktorn för att förklara ekonomisk utveckling. I dag finns ett allvarligt kompetensgap i Stockholm som försvårar för tillväxtbolag som verkar på en global marknad att utveckla sin verksamhet.

Stockholm behöver därför locka fler internationella talanger att flytta hit. Det behöver bli enklare att etablera sig och att få jobb eller utbildning för medföljande partners. Det är avgörande för stadens tillväxt och ekonomi att företag kan rekrytera rätt kompetens. Vi behöver bli bättre på att skapa förutsättningar för internationella talanger och deras familjer i Stockholm.

Ett International House ska fungera som ett nav där Stockholms stad tillsammans med näringsliv, utbildningsaktörer och myndigheter erbjuder internationell arbetskraft vägledning på ett och samma ställe. Stockholms stad arbetar också tillsammans med näringslivet och högskolorna i Stockholmsregionen för att attrahera studenter och få dem att stanna kvar. Ett International House är ett konkret sätt att underlätta för internationella talanger som kommer hit. Vi ser därför etablerandet av ett International House som ett steg framåt för att minska kompetensgapet på Stockholms arbetsmarknad. I spåren av coronapandemin blir International House samtidigt en mycket viktig del i arbetet med att växla upp Stockholm i återstarten efter pandemin.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Stockholm Business Region AB uppmanas att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, arbeta vidare med etableringen av ett International House och stärka möjligheten till kvalificerad arbetskraftsinvandring i enlighet med promemorian.

Stockholm den 26 maj 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

¹ "Attracting and retaining international talent in times of digitalisation and pandemic", (År 2020) Stockholm Business Region

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Vi välkomnar alla initiativ som syftar till att fler ska komma i arbete och att lösa Stockholms problem med kompetensförsörjning. Vi vill dock framhålla vikten av att alla som är nya i landet får de insatser och det stöd de behöver sett efter deras individuella behov. Det är därför viktigt att den nya verksamhet som nu byggs upp inom Etableringscentrum samarbetar med verksamheten inom International house, då det med säkerhet finns målgrupper med liknande behov inom båda verksamheterna och ska erbjudas detta likvärdigt.

Enligt arbetsmarknadsanalysen för Stockholms stad som Sweco tagit fram framgår att viktiga tillväxtbranscher är vård- och omsorg, bygg- och anläggning, besöksnäring och IT/tech. Vi vet även att det finns stora behov av att rekrytera personal till förskolan de kommande åren. International house bör därför utgå från dessa utmaningar och hitta sätt att möta dessa.

Att det i många fall krävs över tiotals år av kötid för att få en bostad i Stockholm får inte utgöra ett hinder för möjligheten att rekrytera relevant personal till bristyrken. Genom att bygga fler hyresbostäder med rimliga hyror skulle det skapas just den flexibilitet som ärendet beskriver. Majoritetens utförsäljningar och ombildningar måste därför stoppas genast och fler hyresrätter behöver planeras i takt med att staden växer.

Vi vill även poängtera vikten av att fackföreningsrörelsen ingår i samverkan kring etablering av International house. Fackföreningsrörelsen har en viktig roll i samhälls- och arbetslivet, nämligen att arbeta för en solidarisk lönepolitik och mobilisera för de med en svagare position på arbetsmarknaden och på så sätt stärka arbetstagares position i förhållande till arbetsköparen.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) och Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Stockholm Business Region (SBR) har i Stockholms stads budget för år 2021 fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd verka för etableringen av International House och stärka möjligheten till kvalificerad arbetskraftsinvandring.

I detta ärende tydliggörs och utvecklas detta uppdrag.

Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. I återstarten efter pandemin är denna fråga av särskilt stor vikt. En viktig förutsättning för företagets tillväxt och utveckling är tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. En gynnsam miljö för näringslivet stärker Stockholms möjligheter att arbeta med en fungerande kompetensförsörjning där en viktig del är att attrahera internationella talanger och investeringar. Samverkan mellan det offentliga, näringsliv och akademi är också av vikt för att fler studenter ska stanna i regionen.

I kommunfullmäktiges budget för år 2021 anføres därför att arbetet med talangattraktion ska växlas upp för att locka hit internationell kvalificerad arbetskraft, entreprenörer, studenter och forskare.

Stockholm Business Region (SBR) har, som en del i detta arbete fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd verka för etableringen av ett International House.

Målgruppen för ett International House är kvalificerade arbetskraftsinvandrare, i huvudsak med minst högskolekompetens, samt deras medföljande. Syftet med ett International House är i huvudsak att skapa snabba, effektiva processer för registrering hos olika myndigheter och tillståndsprövning (alla tillstånd klara på samma ställe) och att förkorta handläggningstiderna för uppehållstillstånd, folkbokföring, öppna bankkonton, få bank-ID m.m. samt att tillhandahålla aktiviteter som underlättar för talanger att etablera sig i regionen. Som en del i detta kan även ingå i ett International House att skapa samarbeten med universitet och högskolor samt erbjuda service till företag som vill rekrytera utländsk arbetskraft.

International House på andra platser

Det finns goda erfarenheter från etablering av International house i andra länder. Som exempel kan nämnas Köpenhamn där *International House Copenhagen* sedan år 2013 riktar sig till internationella talanger med målet att erbjuda dessa en bra och enkel väg in i det danska samhället med olika samhällskontakter samlade under ett tak. Även i Helsingfors finns en liknande verksamhet, *International House Helsinki* som även erbjuder råd och stöd till arbetsgivare i kontakterna med internationell arbetskraft. Helsingfors har erhållit medel från Europeiska socialfonden i etableringen.

I Sverige har Göteborg nyligen lanserat *International House Gothenburg* som är en vidareutveckling av tidigare samarbeten mellan näringsliv, akademi och staden och regionen för attraktion och mottagande av internationell kompetens. International House Gothenburg ska vara en mötesplats för internationella talanger i Göteborgsregionen som erbjuder aktiviteter, tjänster och vägledning för en enklare integration i samhället. Syftet är att göra processen smidigare för internationell

kompetens att etablera sig här och ge människor så goda möjligheter som möjligt att stanna och trivas på sikt.

Etableringscentrum, medborgarkontoren och kontaktcenter

En verksamhet som håller på att utvecklas i Stockholms stad och som har många likheter med ett International house är *Etableringscentrum*. Arbetsmarknadsnämnden beslutade för sin del i februari 2021 om inrättandet av ett Etableringscentrum genom att sammanföra delar av egna verksamheter med nya resurser och samlokalisera dessa med etableringsprojekten Hållbar Etablering² och socialnämndens Intro Stockholm. Beslut om inrättandet av ett Etableringscentrum kommer sedemera att fattas av kommunfullmäktige. Genom Etableringscentrum erbjuds nyanlända en väg in i samhället och stöd med utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser.

Etableringscentrum ska fungera som en samordnande länk till Arbetsförmedlingen, statens servicecenter, andra myndigheter, föreningar och arbetsgivare utifrån individens situation och behov, det kan exempelvis avser hur man folkbokför sig eller coaching in på arbetsmarknaden. Målgruppen är nyanlända födda utanför EU/EES. Prioriterade grupper är arbetslösa, kortutbildade, kvinnor samt nyanlända med funktionsnedsättning.

Förberedelsearbetet pågår och verksamheten planeras att starta under andra halvåret 2021 vid Medborgarplatsen på Södermalm. Arbetsmarknadsförvaltningen har i förberedelsearbetet en dialog med andra berörda aktörer om samarbete, bland annat statliga myndigheter såsom Statens servicecenter, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen i syfte att skapa samarbete och en god service på plats. Arbetsmarknadsförvaltningen har även en dialog med förvaltningar och bolag inom staden för att hitta samordningsmöjligheter. Tillsammans med SBR har möjligheter utretts kring samverkan mellan Etableringscentrum och ett International House. Med vissa stadsdelsförvaltningar sker en dialog om hur man kan samarbeta kring bland annat medborgarkontoren.

Etableringscentrum kommer att ha som mål att nå alla nyanlända, även som nämnts de egenbosatta. Man kommer även att etablera regelbundna kontakter och skapa möjligheter för de nyanlända att träffa övriga myndigheter. Utöver träffar med enskilda kan Etableringscentrum även anordna t.ex. rekryteringsevents, föreningsaktiviteter och vara en motor för att få igång samarbeten med civilsamhället. Dessa aktiviteter kan rent fysiskt ske på Etableringscentrum men även på andra platser, exempelvis på stadens medborgarkontor. Medborgarkontoren arbetar idag med samhällsvägledning och finns i Södermalm, Bromma, Husby, Rinkeby, Rågsved, Skärholmen, Tensta, Älvsjö och Hässelby-Vällingby. De stadsdelsförvaltningar som inte har medborgarkontor erbjuder samhällsvägledning för nyanlända i projektform. Samhällsvägledarna tar emot besök av dem som behöver information och vägledning i vardagslivet. Det kan exempelvis vara hjälp i kontakten med myndigheter och grundläggande samhällsinformation.

Ytterligare en viktig kontakt för samhällsservice och samhällsinformation är stadens kontaktcenter som är organiserad inom Serviceförvaltningen. Till kontaktcenter kan stockholmare och företagare ringa eller maila med frågor om stadens verksamhet och service och få information, support och vägledning.

² Ett EU-finansierat projekt som pågår för fullt på AmF (åren 2019-2022) och som kommer att omfatta cirka 400 personer.

Kontaktcenter arbetar på uppdrag åt en stor del av stadens verksamheter och är helt uppdragsfinansierad.

Rapport om internationella talanger

År 2020 publicerades en rapport som redovisar åtgärder som Stockholms stad kan göra för att locka och behålla talanger från hela världen.³

I rapporten föreslås bland annat att staden bör öppna ett *International House Stockholm* på ett strategiskt centralt läge som en ingång till arbete och bosätta sig i staden. Staden bör också aktivera ett ”fasttrack-system” hos relevanta myndigheter och underlätta snabba och gärna digitala kontakter med dessa, i synnerhet avseende uppehållstillstånd för arbete. Det är också viktigt att underlätta för medföljande till talanger som kommer till Stockholm på olika sätt, exempelvis att ge stöd i att få arbete som är värt deras kompetens och utbildning. De nu nämnda åtgärderna kan sägas falla inom ramen för tanken med ett International House.

Därutöver finns i rapporten också ytterligare förslag kring vad staden kan göra för att attrahera talanger handlar om att båda locka talanger hit och underlätta deras etablering här. Förslagen är kortfattat följande.

- Utveckla *marknadsföringen* och informationen till internationella talanger. Samarbeta med lokala företag och företagare för att hitta innovativa sätt att locka talanger till Stockholm.
- Anordna en årlig internationell *talangkonferens* utformad för att stödja, ansluta och ge röst till den internationella arbetskraften i Stockholm.
- Kommunicera *Stockholms unika position* som världsledande inom digitalisering och liksom möjligheterna att leva här med en miljövänlig och hälsosam livsstil med ett effektivt distansarbete och en balanserad vardag.
- Inför ett *vårdprogram* för att hjälpa nyanländ arbetskraft att bosätta och etablera sig i staden.

Främja *samarbete mellan akademiska institutioner och företag* (här kan små och medelstora samt nystartade företag behöva uppmärksammas särskilt) samt offentlig sektor för att underlätta anställa anställningen av talanger och bland annat säkerställa en tydlig karriärutvecklingsväg för talanger efter examen.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med arbetsmarknadsförvaltningen, serviceförvaltningen, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Stockholm Business Region AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

³ “Attracting and retaining international talent in times of digitisation and pandemic”, (År 2020) Stockholm Business Region

I stadens budget 2021 framhålls att för att fler jobb ska skapas i nya och växande företag, ska staden arbeta för ett bättre företagsklimat och fortsätta sina ansträngningar för att attrahera talanger.

Stadsledningskontoret konstaterar att det finns en stor samstämmighet från både näringslivet, akademien och offentlig sektor om att kompetensförsörjningen är avgörande för att stärka företagen, inte minst i återstarten efter pandemin. Enligt arbetsgivarorganisationen Svensk Näringsliv hamnar kompetensförsörjningen i topp när svenska företagare får ranka sina viktigaste frågor. Även för offentlig sektor är kompetensförsörjningen en mycket prioriterad fråga. Stockholm behöver därför arbeta med kompetensutveckling avseende både det utbud av arbetskraft som redan finns i regionen, men också bli bättre på att arbeta mera aktivt med att attrahera internationella talanger att komma hit för att arbeta och leva här.

Ett verktyg för att stärka talangattraktionen i regionen är att etablera ett International House Stockholm. Ett uppdrag om detta finns i budgeten och är en viktig del i arbetet med att växla upp Stockholm i återstarten efter pandemin. Ansvaret för att etablera ett International House har i staden i första hand legat på SBR som skyndsamt bör fortsätta detta arbete i samråd med övriga utpekade nämnder.

Stadsledningskontoret konstaterar att arbetsmarknadsnämndens erfarenheter av tillskapandet av Etableringscentrum gör dem särskilt väl lämpade att ta ett större ansvar i arbetet med att implementera ett International house. Arbetsmarknadsnämndens erfarenheter och myndighetsutövande kompetens bör därför väl tas till vara och ges ett större utrymme i uppdraget. Det kan exempelvis avse samordning med statliga myndigheter och andra relevanta aktörer. Det är också rimligt då målgruppen för Etableringscentrum och International House kan sammanfalla, det finns exempelvis talanger även bland nyanlända.

Ansvariga för Etableringscentrum och International House behöver identifiera samarbetsområden och utveckla löpande samarbetsformer för att skapa synergieffekter när båda verksamheterna är i drift. Det kan till exempel avse ett gemensamt arbetssätt kring att förkorta tiden för folkbokföring och leverans av personnummer, vidare kan samordningsvinster göras i arbetet med bankerna kring bankid och bankkonton osv. Det kan även gälla exempelvis informativa och karriärbyggande evenemang samt utveckling av nätverk och mentorskap. Exakt hur samarbetet ska ske liksom platsen för att etablera ett International House behöver prövas efterhand som arbetet bedrivs. Kista är en intressant möjlighet för att etablera ett International House, inte minst med beaktande av närheten till stora internationella företag i området.

Även behovet av samarbete med andra relevanta verksamheter inom staden behöver tydliggöras och vid behov utvecklas, exempelvis med medborgarkontoren och stadens kontaktcenter. Dessa verksamheter har stor erfarenhet av informera om stadens service och verksamheter liksom av att ge en mera generell samhällsvägledning.

Flera av regionens universitet och högskolor arbetar aktivt med att attrahera och underlätta för internationella studenter och talanger att komma till Stockholm. Det gäller även lärosätenas samarbetsorganisation Stockholms akademiska forum (Staf) som också driver *Stockholm dual career network*, ett ideellt nätverk för att stötta medföljande till internationella talanger i Stockholm. SBR bör därför även pröva att skapa samarbeten med universitet och högskolor och Staf i etableringen av ett International House och för att attrahera talanger till stockholmsregionen.

Ytterligare ett steg kan vara att erbjuda samarbete med och service till företag som vill rekrytera utländsk arbetskraft. Det bör prövas löpande i utvecklingen av ett International House.

Samråd om uppdragets genomförande bör ske löpande med kommunstyrelsen. Uppdraget om ett International House kvarstår i övrigt såsom det formuleras i budgeten.

I en rapport om talangattraktion år 2020 lämnas ett antal förslag för att attrahera talanger. En del av förslagen faller inom ramen för ett International House men rapporten innehåller

även förslag som kan hanteras på annat sätt. SBR bör fördjupa och utveckla arbetet med dessa förslag.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar Stockholms Business Region AB att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, arbeta vidare med etableringen av ett International House och stärka möjligheten till kvalificerad arbetskraftsinvandring i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.